

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr.106g/2020 și nr. 138g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din
articolul 12 pct. 14) din Codul fiscal

*(influența noțiunii „venituri brute” asupra impozitării
veniturilor contribuabilului)*

CHIȘINĂU

15 decembrie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
 dlui Nicolae ROȘCA,
 dnei Liuba ȘOVA,
 dlui Serghei ȚURCAN,
 dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
 cu participarea dnei Aliona Balaban, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate pe 2 iulie 2020 și 10 august 2020,
 Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
 Având în vedere actele și lucrările dosarului,
 Deliberând pe 15 decembrie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizările privind excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 138 din 17 iunie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, prin care la articolul 12 pct. 14) din Codul fiscal, după cuvântul „veniturile”, s-a introdus cuvântul „brute”, ridicate de dl lichidator Tair Manalati în interesele întreprinderii „Top Game World” S.R.L. în proces de lichidare, în dosarul nr. 3a-463/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău, și, respectiv, de dl avocat Denis Grecu în interesele întreprinderii „Lux Stil” S.R.L. în proces de insolvență, în dosarul nr. 3-224/2019, pendinte la judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizările privind excepția de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională de un complet de judecători de la Curtea de Apel Chișinău format din doamnele Nelea Budăi și Ala Malî și domnul Anatolie Minciună și, respectiv, de dl judecător Igor Barbacaru de la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor nr. 106g/20120 și nr. 138g/2020, Curtea a decis conexarea acestora într-un singur dosar, în baza articolului 43 din Codul jurisdicției constituționale. Dosarului i-a fost atribuit numărul 106g/2020.

A. Circumstanțele litigiilor principale

Sesizarea nr. 106g/2020

4. În perioada cuprinsă între 3 și 11 mai 2018, inspectorii fiscali au efectuat un control de estimare a venitului impozabil, de verificare a corectitudinii declarării, calculării și achitării impozitelor, taxelor și altor plăți la buget de către întreprinderea „Top Game World” S.R.L. în proces de lichidare.

5. Prin Decizia nr. 117/938 din 7 iunie 2018, Serviciul Fiscal de Stat a dispus încasarea la bugetul de stat a impozitelor și veniturilor nedeclarate și, totodată, a dispus aplicarea unei amenzi.

6. Pe 17 august 2018, S.R.L. „Top Game World”, aflată în proces de lichidare, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea Deciziei menționate supra.

7. Prin Hotărârea din 13 decembrie 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a respins cererea depusă de S.R.L. „Top Game World” și a menținut Decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 117/938 din 7 iunie 2018.

8. S.R.L. „Top Game World” a formulat un apel împotriva Hotărârii Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, din 13 decembrie 2019.

9. În procesul examinării cererii de apel, dl lichidator Tair Manalati a ridicat în interesele S.R.L. „Top Game World” o excepție de neconstituționalitate a cuvântului „brute” din articolul 12 pct. 14) din Codul fiscal (în redacția Legii nr. 138 din 17 iunie 2016).

10. Prin Încheierea din 24 iunie 2020, Curtea de Apel Chișinău a admis cererea privind ridicarea excepției și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Sesizarea nr. 138g/2020

11. Pe 16 ianuarie 2018, S.R.L. „Lux Stil”, aflată în proces de insolvență, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat, cu privire la anularea Deciziei nr. 118/2157 din 17 noiembrie 2017.

12. În procesul examinării cauzei, dl avocat Denis Greu a ridicat în interesele S.R.L. „Lux Stil” o excepție de neconstituționalitate a termenului „brute” din articolul 12 pct. 14) din Codul fiscal (în redacția Legii nr. 138 din 17 iunie 2016).

13. Prin Încheierea din 4 august 2020, Judecătoria Chișinău a admis cererea privind ridicarea excepției și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

14. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a

țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidentiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

15. Prevederile relevante ale Codului fiscal, adoptat prin Legea nr. 1163 din 24 aprilie 1997, sunt următoarele:

Articolul 12

Noțiuni

„În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noțiuni:

[...]

14) Câștiguri – veniturile **brute** obținute de la jocurile de noroc, loterii și de la campaniile promoționale atât în formă monetară, cât și nemonetară.

[...]”.

[Articolul 12 pct. 14) din Codul fiscal în redacția Legii nr. 138 din 17 iunie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

16. Autorul sesizării nr. 106g/2020 consideră că prevederile contestate încalcă exigențele accesibilității și previzibilității legii. Astfel, autorul pretinde că cuvântul „brute” conținut în definiția noțiunii de „câștiguri” din punctul 14) al articolului 12 din Codul fiscal nu este clar, pentru că nici legislația fiscală, nici alte acte normative nu definesc noțiunea de „venituri brute”. Prin urmare, din definiția noțiunii „câștiguri” nu se poate stabili cu certitudine suma din care urmează a fi reținut impozitul pe venit în mărime de 18%. De asemenea, autorul sesizării susține că legislatorul a definit câștigul ca un venit brut obținut din jocurile de noroc atât sub formă monetară, cât și sub formă nemonetară, fără a preciza în legea organică care „venit brut” urmează a fi impozitat în condițiile în care participarea la jocurile de noroc îi impune jucătorului suportarea unor cheltuieli primare legate de efectuarea mizei, procurarea biletelor, a jetoanelor etc. Potrivit autorului sesizării, dispoziția contestată este contrară articolelor 9, 16 alin. (2), 23, 46, 54 și 126 alin. (1) din Constituție.

17. Autorul sesizării nr. 138g/2020 consideră că termenul „brute” este incert și nu corespunde exigențelor clarității și preciziei legii. Prin urmare, având în vedere faptul că cuvântul „brute” nu este clar, organul fiscal interpretează prevederea contestată de o manieră imprezvizibilă. În consecință, autorul sesizării susține că prevederea contestată este contrară articolelor 9, 16 alin. (2), 23, 46 și 126 alin. (1) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

18. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

19. Curtea constată că sesizările privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de dl lichidator Tair Manalati în interesele S.R.L. „Top Game World”, în dosarul nr. 3a-463/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău, și, respectiv, de dl avocat Denis Grecu în interesele S.R.L. „Lux Stil”, în dosarul nr. 3-224/2019, pendinte la judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, sunt formulate de subiectele cărora li s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

20. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 138 din 17 iunie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, *i.e.* a Codului fiscal, ține de competența Curții Constituționale.

21. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie cuvântul „brute” din definiția noțiunii „câștiguri” din articolul 12 pct. 14) din Codul fiscal, în redacția Legii nr. 138 din 17 iunie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative. Curtea reține că prevederile contestate de către autorii sesizărilor fac parte din legi de modificare și completare a unor acte legislative, iar dispozițiile de modificare și completare se includ, din data intrării lor în vigoare, în actul de bază. Astfel, Curtea va opera cu prevederile actului de bază, în acest caz cu Codul fiscal (a se vedea HCC nr. 7 din 13 februarie 2014, §§ 26-27; HCC nr. 23 din 10 octombrie 2019, § 7).

22. Curtea consideră că norma contestată ar putea fi aplicată de către instanțele de judecată în procesul de examinare a cauzelor privind anularea actelor emise de Serviciul Fiscal de Stat.

23. Curtea constată că prevederile criticate nu au mai constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

24. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă pendinte în fața instanțelor de drept comun (a se vedea DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 27; DCC nr. 63 din 11 iunie 2020, § 19; DCC nr. 122 din 22 octombrie 2020, § 24).

25. Curtea notează că autorii sesizărilor susțin neconformitatea dispoziției contestate cu articolele 9 [*principiile fundamentale privind proprietatea*], 16 [*egalitatea*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*], 46 [*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*], 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] și 126 alin. (1) [*economia*] din Constituție.

26. Curtea observă că, deși autorii susțin că prevederea contestată ar fi contrară articolelor 9, 16, 46 și 126 alin. (1) din Constituție, ei nu au motivat pretinsa neconformitate a dispoziției criticate cu prevederile constituționale invocate și nici nu au demonstrat raportul contradictoriu dintre ele. Sub acest aspect, Curtea reține că simpla enumerare a unor dispoziții constituționale nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate (HCC nr. 15 din 28 mai

2020 § 21; DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 19; DCC nr. 30 din 29 martie 2018, § 22; DCC nr. 102 din 3 octombrie 2019 § 17; DCC nr. 5 din 20 ianuarie 2020, § 20, DCC nr. 33 din 19 martie 2020, § 31). Prin urmare, Curtea nu poate accepta spre examinare în fond sesizarea în partea care ar putea fi raportată la aceste articole din Constituție. Dacă ar proceda la examinarea excepției de neconstituționalitate motivate astfel, Curtea Constituțională s-ar substitui autorului ei în formularea unor critici de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu, inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 24 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolului 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată și să cuprindă obiectul și împrejurările pe care subiectul își întemeiază cerințele (DCC nr. 139 din 12 decembrie 2019, § 24; DCC nr.122 din 22 octombrie 2020, § 26).

27. Cu referire la pretinsa încălcare a articolelor 23 și 54 din Constituție, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea HCC nr. 15 din 28 mai 2020, § 25; DCC nr. 33 din 19 martie 2020, § 21; DCC nr. 56 din 2 iunie 2020, § 23; DCC nr. 94 din 4 august 2020, § 24).

28. Astfel, pentru că nu a fost demonstrată incidența vreunui drept fundamental, Curtea nu va efectua o analiză a calității prevederilor contestate prin prisma articolului 23 din Constituție, nici a restrângerii exercițiului vreunui drept prin prisma articolului 54 din Constituție.

29. În același timp, Curtea mai observă că, sub aparența unor critici de neconstituționalitate referitoare la neclaritatea și imprevizibilitatea cuvântului „brute” din punctul 14) al articolului 12 din Codul fiscal, autorii sesizărilor contestă, de fapt, interpretarea și aplicarea efectuată de către Serviciul Fiscal de Stat a noțiunii „câștiguri” în cadrul controalelor fiscale desfășurate la întreprinderile S.R.L. „Top Game World” și „Lux Stil” S.R.L. și sancționarea neîntemeiată a acestora.

30. Curtea reamintește că ea nu poate examina, prin prisma Constituției, dacă autoritățile interpretează și aplică corect legea (a se vedea DCC nr.54 din 16 aprilie 2019, § 22; DCC nr.45 din 18 mai 2020, § 27). Competența de a aplica legea în circumstanțele invocate le revine în exclusivitate instanțelor judecătorești (a se vedea DCC nr. 116 din 15 decembrie 2017, § 27; DCC nr. 32 din 29 martie 2018, § 22; DCC nr. 75 din 9 iulie 2018, § 26; DCC nr. 6 din 23 ianuarie 2020, § 29; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 56; DCC nr. 109 din 29 septembrie 2020 § 23).

31. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizările nu întrunesc condițiile de admisibilitate și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările privind excepția de neconstituționalitate a cuvântului „brute” din articolul 12 punctul 14) din Codul fiscal (în redacția Legii nr. 138 din 17 iunie 2016), ridicată de dl lichidator Tair Manalati în interesele întreprinderii „Top Game World” S.R.L. în proces de lichidare, în dosarul nr. 3a-463/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău, și, respectiv, de dl avocat Denis Grecu în interesele întreprinderii „Lux Stil” S.R.L. în proces de insolvență, în dosarul nr. 3-224/2019, pendinte la judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 15 decembrie 2020

DCC nr. 142

Sesizările nr. 106g/2020 și 138g/2020